

"...

## **I- İPTAL VE YÜRÜRLÜĞÜN DURDURULMASI İSTEMİ İLE İTİRAZ BAŞVURUSUNUN GEREKÇELERİ**

**A- İptal ve yürürlüğün durdurulması istemini içeren 20.8.2010 günlü dava dilekçesinin gerekçe bölümü şöyledir:**

"1) 10.06.2010 Tarihli ve 5995 Sayılı Maden Kanununda ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanunun 2 nci Maddesi ile 3213 Sayılı Kanunun 3 üncü Maddesine Eklenen 'Muhammen Bedel' Tanımının Anayasaya Aykırılığı

5995 sayılı Yasayla, 3212 sayılı Maden Kanununun 3 üncü maddesine 'muhammen bedel' tanımı eklenmiştir. Bu tanıma göre muhammen bedel, I. Grup (a) bendi madenler için mülk sahibinin izni alınarak verilen ruhsatlarda veya ruhsat süre uzatım işlemlerinde madenin cinsi, rezervi ve yeri dikkate alınarak ilgili il özel idaresi tarafından belirlenen bedeldir.

Tanım;

- 1. Grup (a) bendi madenler için yapılmıştır. Bunlar, 3213 sayılı Yasanın 2 nci maddesine göre, inşaat ile yol yapımında kullanılan ve tabiatta doğal olarak bulunan kum ve çakıldır.

- Muhammen bedel, mülk sahibinin izni alınarak verilen ruhsatlarda veya ruhsat süre uzatım işlemlerinde kullanılacaktır.

- Madenin cinsi, rezervi ve yeri dikkate alınarak ilgili il özel idaresi tarafından belirlenecektir.

3213 sayılı Yasanın 16 ncı maddesine 5995 sayılı Yasayla yapılan eklemeye göre, muhammen bedel, 1. Grup (a) bendi madenlerde, özel mülkiyete tabi olan alanlarda kullanılacaktır. Buna göre, bu madenler için, özel mülkiyete tabi alanlarda mülk sahibinin izninin alınması halinde İl Özel İdaresi tarafından belirlenen muhammen bedelin yatırılmasını müteakip üçüncü şahıslara da ruhsat verilecektir.

3213 sayılı Yasanın 3 üncü ve 16 ncı maddelerine yapılan bu eklemelerle, özel mülkiyete tabi alanlarda, üçüncü kişilere ruhsat verilirken bedel alınmasının yolu açılmıştır. Ancak bu bedel, diğer ruhsat harçlarından farklı bir tanıma tabi tutularak, Yasaya özel tanım olarak yerleştirilmiştir.

3 üncü ve 16 ncı maddelerin birlikte incelenmesinden, söz konusu muhammen bedelin niteliği açık olarak anlaşılamamakta, ruhsat harcı niteliği taşıdığı da görülmektedir.

Anayasanın 2 nci maddesinde yer alan hukuk devletinin temel ilkelerinden biri 'belirlilik'tir. Bu ilkeye göre, yasal düzenlemelerin hem kişiler hem de idare yönünden herhangi bir duraksamaya ve kuşkuya yer vermeyecek şekilde açık, net, anlaşılır, uygulanabilir ve nesnel olması, ayrıca kamu otoritelerinin keyfi uygulamalarına karşı koruyucu önlem içermesi de gereklidir.

Anayasanın 7 nci maddesinde yasama yetkisinin Türk Milleti adına Türkiye Büyük Millet Meclisine ait olduğu ve bu yetkinin devredilemeyeceği; 8 inci maddesinde ise yürütme yetki ve görevinin Cumhurbaşkanı ve Bakanlar Kurulu tarafından, Anayasaya ve yasalara uygun olarak kullanılacağı ve yerine getirileceği öngörülmüştür. Buna göre, Anayasada yasayla düzenlenmesi öngörülen konularda yürütme organına genel ve sınırları belirsiz bir düzenleme yetkisinin verilmesi olanaklı değildir. Yürütmenin düzenleme yetkisi, sınırlı, tamamlayıcı ve bağımlı bir yetkidir. Bu nedenle, Anayasada öngörülen ayrık durumlar dışında, yasalarla düzenlenmemiş bir alanda, yasa ile yürütmeye genel nitelikte kural koyma ve yasayla konulan kuralları değiştirme yetkisi verilemez. Yasal düzenlemeler ancak yasa koyucu tarafından kaldırılabilir ya da değiştirilebilir.

Anayasanın 168 inci maddesinde de, 'Tabii servetler ve kaynaklar Devletin hüküm ve tasarrufu altındadır. Bunların aranması ve işletilmesi hakkı Devlete aittir. Devlet bu hakkını belli bir süre için, gerçek ve tüzelkişilere devredebilir. Hangi tabii servet ve kaynağın arama ve işletmesinin, Devletin gerçek ve tüzelkişilerle ortak olarak veya doğrudan gerçek ve tüzelkişiler eliyle yapılması, kanunun açık iznine bağlıdır. Bu durumda gerçek ve tüzelkişilerin uyması gereken şartlar ve Devletçe yapılacak gözetim, denetim usul ve esasları ve müeyyideler kanunda gösterilir' denilmiştir.

Muhammen bedelin belirlenmesi, hiçbir esas, ilke ve ölçüt belirlenmeden tamamıyla ilgili il özel idaresine bırakılmıştır. Kuraldaki, madenin cinsi, rezervi ve yerinin dikkate alınması da il özel idaresinin takdirine bağlı olacaktır. Kuralda yasa ile düzenleme zorunluluğuna uyulmamıştır.

Açıklanan nedenlerle, 10.06.2010 tarihli ve 5995 sayılı Maden Kanununda ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanunun 2 nci maddesi ile 3213 sayılı Kanunun 3 üncü maddesine eklenen 'Muhammen Bedel' tanımı Anayasanın 2 nci, 7 nci ve 168 inci maddelerine aykırı olup, iptali gerekmektedir.

2) 10.06.2010 Tarihli ve 5995 Sayılı Maden Kanununda ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanunun 3 üncü Maddesi ile 3213 Sayılı Kanunun 7 nci Maddesinin Yeniden Düzenlenen Birinci Fıkrasının Anayasaya Aykırılığı

3213 sayılı Yasanın 7 nci maddesinin yeniden düzenlenen birinci fıkrasında, ruhsat alanlarına getirilecek kısıtlamalarla ilgili düzenleme yapılmıştır. Buna göre, madencilik faaliyetlerinin yapılması ve ruhsatlandırma işlemlerinin yürütülmesi ile ilgili olarak yeni verilecek ruhsat alanlarına maden işletme yöntemi, faaliyetin yapıldığı bölge, madenin cinsi, yapılacak yatırımın çevresel etkileri, şehirleşme ve benzeri hususlar dikkate alınarak, temdit talepleri dahil ruhsat verilen alanlarda kazanılmış haklar korunmak kaydıyla, ilgili kurumların görüşleri alınarak Bakanlık tarafından kısıtlama getirilebilecektir. Ayrıca, ilk müracaat veya ihale yolu ile yapılacak ruhsatlandırmalarda müracaatın yapılacağı alanlar, diğer kanunlar ile getirilen kısıtlamalar gözönüne alınarak Bakanlıkça ruhsat müracaatına kapatılabilecektir. Kısıtlama gerekçesi ortadan kalkan alanlar ihale yoluyla aramalara açılacaktır. Fıkra, Maden Kanunu dışında madencilik faaliyetleri ile ilgili olarak yapılacak her türlü kısıtlamanın ancak kanun ile düzenleneceği de belirtilmiştir.

3213 sayılı Maden Kanunu, madenlerin aranması, işletilmesi, üzerinde hak sahibi olunması ve terk edilmesi ile ilgili esas ve usulleri düzenleyen bir yasadır.

Anayasanın 168 inci maddesinde, *'Tabii servetler ve kaynaklar Devletin hüküm ve tasarrufu altındadır. Bunların aranması ve işletilmesi hakkı Devlete aittir. Devlet bu hakkını belli bir süre için, gerçek ve tüzel kişilere devredebilir'*; Maden Kanunu'nun 4 üncü maddesinde de, *'Madenler Devletin hüküm ve tasarrufu altında olup, içinde bulundukları arzın mülkiyetine tabi değildir'* denilmektedir.

Anayasa Mahkemesinin 15.01.2009 tarihli ve E.2004/70, K.2009/7 sayılı kararında da açıklandığı gibi, bu hükümler gereğince, madenlerin işletilme hakkı tamamen Devletin hüküm ve tasarrufundadır. Ancak, özel şahıslar da madenleri işletebilirler.

Yasa'nın 6 ncı maddesi uyarınca, maden hakları, medeni hakları kullanmaya ehil T.C. vatandaşlarına, madencilik yapabileceği statüsünde yazılı Türkiye Cumhuriyeti Kanunlarına göre kurulmuş tüzel kişiliği haiz şirketlere, bu hususta yetkisi bulunan kamu iktisadi teşebbüsleri ile müesseseleri, bağlı ortaklıkları ve iştirakleri ile diğer kamu kurum, kuruluş ve idareleri olmak üzere gerçek veya tüzel tek kişi adına verilir.

Madenler Devletin hüküm ve tasarrufunda bulunduğundan, buna ilişkin hakların kullanımı Maden Kanunu hükümlerine dayanarak verilecek ruhsatla mümkün olmaktadır. Madenler, Maden Kanunu'nun 2 nci maddesine göre beş grupta sınıflandırılmakta, maden arama ve işletme ruhsatları da belirtilen bu gruplara göre verilmektedir.

3213 sayılı Maden Kanunu'nun 5177 sayılı Yasanın 7 nci maddesinin birinci fıkrasında, orman, muhafaza ormanı, ağaçlandırma alanları, kara avcılığı alanları, özel koruma bölgeleri, milli parklar, tabiat parkları, tabiat anıtı, tabiatı koruma alanı, tarım, mera, sit alanları, su havzaları, kıyı alanları ve sahil şeritleri, karasuları, turizm bölgeleri, alanları ve merkezleri ile kültür ve turizm koruma ve gelişim bölgeleri, askerî yasak bölgeler ve imar alanları ile mücavir alanlarda madencilik yapılmasına izin verilerek, bu yerlerde yapılacak madencilik faaliyetlerinin çevresel etki değerlendirmesi ve gayri sıhhi müesseseler ile ilgili hususlar dahil olmak üzere hangi esaslara göre yürütüleceğinin ilgili bakanlıkların görüşü alınarak Bakanlar Kurulu tarafından çıkarılacak yönetmelikle belirleneceği hüküm altına alınmış iken, bu kuralın Anayasa Mahkemesince incelenmesi sonucunda, madencilik faaliyetlerinin yürütülmesine ilişkin esasların yasada düzenlenmesi gerekirken, iptali istenen kural ile bu hususlara ilişkin düzenlemenin Bakanlar Kurulu tarafından çıkarılacak yönetmeliğe bırakılması Anayasanın 2 nci, 63 üncü ve 168 inci maddelerine aykırı bulunarak E.2004/70 sayılı kararla iptal edilmiştir.

Anayasanın 168 inci maddesinde; *'Tabii servetler ve kaynaklar Devletin hüküm ve tasarrufu altındadır. Bunların aranması ve işletilmesi hakkı Devlete aittir. Devlet bu hakkını belli bir süre için, gerçek ve tüzel kişilere devredebilir. Hangi tabii servet ve kaynağın arama ve işletmesinin, Devletin gerçek ve tüzel kişileriyle ortak olarak veya doğrudan gerçek ve tüzel kişiler eliyle yapılması, kanunun açık iznine bağlıdır. Bu durumda gerçek ve tüzel kişilerin uyması gereken şartlar ve Devletçe yapılacak gözetim, denetim usul ve esasları ve müeyyideler kanunda gösterilir'* denilmektedir. Buna göre, tabii servetler ve kaynaklar kapsamında bulunan madenlerin aranması ve işletilmesi ile ilgili olarak gerçek ve tüzel kişilerin uyacakları koşulların, Devletçe yapılacak gözetim, denetim usul ve esasları ile yaptırımların yasada düzenlenmesi gerekmektedir.

Anayasanın 63 üncü maddesinin birinci fıkrasında, tarih, kültür ve tabiat varlıklarının ve değerlerinin korunmasını sağlamak, bu amaçla destekleyici ve teşvik edici tedbirleri almak görevi Devlete verilmiş, ikinci fıkrasında ise, bu varlıklar ve değerlerden özel mülkiyet konusu

**Esas Sayısı : 2010/85**  
**Karar Sayısı : 2012/13**

olanlara getirilecek sınırlamalar ve bu nedenle hak sahiplerine yapılacak yardımlar ve tanınacak muafiyetlerin kanunla düzenleneceği esası getirilmiştir.

3213 sayılı Maden Kanunu'nun 7 nci maddesinin 5995 sayılı Yasayla yeniden düzenlenen birinci fıkrasında yer alan düzenleme ile madencilik yapılacak, kısıtlanacak ve yasaklanacak alanların Bakanlıkça belirlenmesi, kısıtlama gerekçesi ortadan kalkan alanların ihale yoluyla aramalara açılması konularında Bakanlığa geniş ve soyut takdir yetkisi verilmiştir. Bu takdir yetkisi kullanılırken, 'maden işletme yönetimi, faaliyetin yapıldığı bölge madenin cinsi, yapılacak yatırımın çevresel etkileri, şehirleşme ve benzeri hususların' Bakanlıkça dikkate alınması da bu soyut ve geniş takdir yetkisinin verilmesini 'yasayla düzenleme' haline getirmek için yeterli değildir. Fıkranın son tümcesinde, Maden Kanunu dışında madencilik faaliyetleri ile ilgili olarak yapılacak her türlü kısıtlamanın ancak yasayla yapılacağı belirtilmiş olması da, Anayasa kurallarının tekrarı bir yana, hukuk devletinde olması gereken yasayla düzenleme niteliğinde sayılmaz.

Anayasanın 2 nci maddesinde yer alan hukuk devletinin temel ilkelerinden biri 'belirlilik'tir. Bu ilkeye göre, yasal düzenlemelerin hem kişiler hem de idare yönünden herhangi bir duraksamaya ve kuşkuya yer vermeyecek şekilde açık, net, anlaşılır, uygulanabilir ve nesnel olması, ayrıca kamu otoritelerinin keyfi uygulamalarına karşı koruyucu önlem içermesi de gereklidir.

Anayasanın 7 nci maddesinde yasama yetkisinin Türk Milleti adına Türkiye Büyük Millet Meclisine ait olduğu ve bu yetkinin devredilemeyeceği; 8 inci maddesinde ise yürütme yetki ve görevinin Cumhurbaşkanı ve Bakanlar Kurulu tarafından, Anayasaya ve yasalara uygun olarak kullanılacağı ve yerine getirileceği öngörülmüştür. Buna göre, Anayasada yasayla düzenlenmesi öngörülen konularda yürütme organına genel ve sınırları belirsiz bir düzenleme yetkisinin verilmesi olanaklı değildir. Yürütmenin düzenleme yetkisi, sınırlı, tamamlayıcı ve bağımlı bir yetkidir. Bu nedenle, Anayasada öngörülen ayrık durumlar dışında, yasalarla düzenlenmemiş bir alanda, yasa ile yürütmeye genel nitelikte kural koyma ve yasayla konulan kuralları değiştirme yetkisi verilemez. Yasal düzenlemeler ancak yasa koyucu tarafından kaldırılabilir ya da değiştirilebilir.

Anayasanın 168 inci maddesi uyarınca, tabii servet ve kaynaklarla ilgili gerçek ve tüzel kişilerin uyması gereken usul ve esasların yasayla düzenlenmesi zorunludur. Bununla birlikte, tarih, kültür ve tabiat varlıkları ve değerlerinden özel mülkiyet konusu olanlara getirilecek sınırlamaların da Anayasaya uygun olmak koşuluyla yasayla düzenlenmesi Anayasanın 63 üncü maddelerinin gereğidir.

Açıklanan nedenlerle, 10.06.2010 Tarihli ve 5995 sayılı Maden Kanununda ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanunun 3 üncü maddesi ile 3213 sayılı Kanunun 7 nci maddesinin yeniden düzenlenen birinci fıkrası Anayasanın 2 nci, 7 nci, 63 üncü ve 168 inci maddelerine aykırı olup, iptali gerekmektedir.

3) 10.06.2010 Tarihli ve 5995 Sayılı Maden Kanununda ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanunun 3 üncü Maddesi ile 3213 Sayılı Kanunun 7 nci Maddesinin Birinci Fıkrasından Sonra Gelmek Üzere Eklenen '*Özel çevre koruma bölgeleri, milli parklar, yaban hayatı koruma ve geliştirme sahaları, muhafaza ormanları, 4/4/1990 tarihli ve 3621 sayılı Kıyı Kanununa göre korunması gerekli alanlar, 1 inci derece askeri yasak bölgeler, 1/5000 ölçekli imar planı onaylanmış alanlar, 1 inci derece sit alanları ile madencilik amacı dışında tahsis edilen ve Genel Müdürlük tarafından uygun görüş verilen elektrik santralleri, organize sanayi*

*bölgeleri, petrol, doğalgaz ve jeotermal boru hatları gibi yatırım alanlarına ait koordinatlar ilgili kurumlar tarafından Genel Müdürlüğe bildirilir' ve 'Bu alanlara yapılan ruhsat müracaatlarının hak sağlaması halinde iki ay içinde harç ve teminatın yatırılmasından sonra bu alanlara ilişkin ilgili kurumlardan izin alınması için müracaat sahibine bir yıl süre verilir. Bu süre içinde izin alınması durumunda Kanunun 16 ncı maddesine göre ruhsat düzenlenir, izin alınamaması halinde müracaat reddedilir. Müracaat (müracaat) alanının bir kısmının bahse konu alanlarla çakışması halinde, çakışan alan dışındaki serbest alana ilişkin olarak iki aylık süre içinde Kanunun 16 ncı maddesine göre müracaatta bulunulması halinde ruhsat düzenlenir. Aksi halde tüm müracaat alanı bu süre sonunda müracaatlara açık hale gelir'*Şeklindeki İki Fıkranın Anayasaya Aykırılığı

3213 sayılı Kanunun 7 nci maddesinin birinci fıkrasından sonra gelmek üzere eklenen iki fıkradan birincisinde, fıkra da sayılan yatırım alanlarında, bu alanlara ait koordinatların ilgili kurumlar tarafından Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı Maden İşleri Genel Müdürlüğüne bildirileceği belirtilmiştir. Ardından gelen fıkra da bu alanlara yapılan ruhsat başvurularının hak sağlaması halinde, gerekli harç ve teminatın iki ay içinde yatırılmasından sonra, başvuru sahibine ilgili kurumlardan izin alınması için bir yıl süre verilmesi öngörülmüştür. Bir yıllık süre içinde izin alınmaması halinde başvuru reddedilecektir. Başvuru alanının bir kısmının, söz konusu fıkraların birincisinde sayılan alanlarla çakışması durumunda, serbest alana ilişkin olarak iki aylık süre içinde başvuruda bulunulması halinde çakışan alan dışındaki serbest alana ruhsat düzenlenecektir. Son tümcede ise 'aksi halde' sözcükleri kullanılarak tüm başvuru alanının bu süre sonunda başvurulara açık hale geleceği vurgulanmıştır.

Düzenlemeye göre özel çevre koruma bölgeleri, millî parklar, yaban hayatı koruma ve geliştirme sahaları, muhafaza ormanları, 04.04.1990 tarihli ve 3621 sayılı Kıyı Kanunu'na göre korunması gerekli alanlar, 1 inci derece askeri yasak bölgeler, 1/5000 ölçekli imar planı onaylanmış alanlar ile 1 inci derece sit alanlarında maden aranması için ruhsat alınması olanaklı hale getirilmekte, hatta belirli işlemlerin belirli süreye bağlı olmasına koşut olarak tüm başvuru alanı, nitelik ayrımı yapılmaksızın başvurulara açılmakta, başka bir anlatımla anayasal güvence altındaki özel alanların güvence ve koruması maden alanlarına feda edilmekte, madencilik, anayasal koruma ve güvencenin önüne geçirilmektedir. İki fıkra halinde yapılan düzenleme, teknik bir takım işlem ve sürelerle bağlı olarak tamamıyla madenciliğin öne geçmesi ve egemen kılınması üzerine kurulmuş, koordinatların bildirilmesinden izin işlemine kadar, idarenin takdir hakkına bağlı bir yetki devrine gidilmiştir. Aslında her iki fıkra, ikincisinin son tümcesine uyarlanmış ve nitelik ayrımı yapılmaksızın tüm başvuru alanlarının başvuruya açık hale getirilmesine kurgulanmıştır. Anayasal güvence ve koruma altındaki alanlar, yasal düzenlemeler kullanılarak, anayasa ihlali yoluyla güvence ve koruma dışına çıkarılmıştır.

Anayasanın 169 uncu maddesinde, ormanların ülke yönünden taşıdığı büyük önem gözetilerek, korunmaları ve geliştirilmeleri konusunda ayrıntılı düzenlemelere yer verilmiştir. Bu özel ve ayrıntılı düzenlemenin ülkemizde orman örtüsünün sürekli yok edilmesi gerçeğinden kaynaklandığı kuşkusuzdur. Anayasanın 169 uncu maddesinin gerekçesinde de belirtildiği gibi maddenin birinci fıkrası doğal kaynaklarımızın en önemlilerinden birisi olan ormanların korunması ve sahalarının genişletilmesi için Devlete gereken tedbirleri alıp kanun koymayı ve bütün ormanların gözetimi ödevini getirmektedir. Ormanlara zarar verebilecek hiçbir faaliyet ve eyleme müsaade edilemeyeceği hususu da aynı maddenin üçüncü fıkrasında Anayasal bir hüküm olarak yer almaktadır. Benzer durum, Anayasanın 43, 44, 45, 56, 63 üncü maddelerinde kıyılar, toprak, tarım ve hayvancılık, sağlık ve çevre, tarih, kültür ve tabiat varlıklarının korunması için de söz konusudur.

Anayasanın 168 inci maddesinde de tabii servetlerin ve kaynakların aranması ve işletilmesi, gözetim, denetim usul ve esasları ile yaptırımların yasada gösterileceği belirtilerek, Anayasanın koruma ve güvence altına aldığı alanlarla tabii servetlerin ve kaynakların aranması arasında bağlantı kurulmuş ve bütünlük sağlanmıştır. Bu bağlantı ve bütünlük, anayasal güvence ve korumanın istisnası değil tamamlayıcısıdır. 168 inci madde, tabii servet ve kaynaklarla ilgili özel düzenleme getirirken, Anayasanın diğer maddelerindeki güvence ve korumaya istisna getirmemiştir.

Anayasanın 2 nci maddesinde belirtilen hukuk devleti, eylem ve işlemleri hukuka uygun, insan haklarına dayanan, bu hak ve özgürlükleri koruyup güçlendiren, her alanda adil bir hukuk düzeni kurup bunu geliştirerek sürdüren, Anayasaya aykırı durum ve tutumlardan kaçınan, hukukun üstün kurallarıyla kendini bağlı sayan, yargı denetimine açık olan devlettir.

'Hukuk güvenliği ilkesi', hukuk devletinde uyulması zorunlu temel ilkelerden birini oluşturmaktadır. Anayasada öngörülen temel hak ve özgürlüklerin kullanılmasının ve insan haklarının yaşama egemen kılınmasının önkoşulu olan hukuk güvenliği ilkesi, hukuk normlarının öngörülebilir olmasını, bireylerin tüm eylem ve işlemlerinde devlete güven duyabilmesini, devletin de yasal düzenlemelerde bu güven duygusunu zedeleyici yöntemlerden kaçınmasını gerekli kılar.

5995 Sayılı Kanun'la 3213 sayılı Yasanın 7 nci maddesine eklenen söz konusu iki fıkra, başta orman alanları, kıyılar, tarih kültür ve tabiat varlıkları olmak üzere, ülke için son derece önemli ve hassas alanları maden aramasına açabilme olanağını sağlamaktadır. İki fıkra halinde yapılan düzenleme, nihai aşamada tüm alanları başvuruya açık hale getirmek için yapılmıştır. Buna ek olarak, söz konusu hassas alanların ruhsat taleplerinin nasıl hak sağlayacağı da açık değildir. Hangi şartlar altında ruhsat taleplerinin hak sağlayacağının kanunda açıkça belirtilmesi gerekir. Ancak düzenlemede bu şartlar da ifade edilmemiştir.

Yasaların kamu yararının sağlanması amacına yönelik olması, genel, objektif, adil kurallar içermesi ve hakkaniyet ölçütlerini gözetmesi Anayasanın 2 nci maddesinde düzenlenen hukuk devleti olmanın gereğidir. Bu nedenle, yasa koyucunun hukuki düzenlemelerde kendisine tanınan takdir yetkisini anayasal sınırlar içinde adalet, hakkaniyet ve kamu yararı ölçütlerini göz önünde tutarak, Anayasanın bütünlüğü ve güvence altına aldığı düzenlemeler gözetilerek kullanması, asli düzenlemeyi yapıp çerçeveyi çizmesi gerekir.

Açıklanan nedenlerle, 10.06.2010 tarihli ve 5995 sayılı Maden Kanununda ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanunun 3 üncü maddesi ile 3213 sayılı Kanunun 7 nci maddesinin yeniden düzenlenen birinci fıkrasından sonra gelmek üzere eklenen iki fıkra, Anayasanın 2 nci ve 168 inci maddelerine aykırı olup, iptalleri gerekmektedir.

4) 10.06.2010 Tarihli ve 5995 Sayılı Maden Kanununda ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanunun 3 üncü Maddesi ile 3213 Sayılı Kanunun 7 nci Maddesine Eklenen, *'Yaban hayatı koruma ve geliştirme sahalarında maden arama ve işletme faaliyetleri ile bu faaliyetler için gerekli geçici tesislere çevresel etki değerlendirme raporunda belirlenen esaslar dahilinde izin verilir. Alınan izinler, temditler dahil ruhsat hukuku sonuna kadar devam eder'* Şeklindeki Fıkranın Anayasaya Aykırılığı

Fıkranın birinci tümcesinde, yaban hayatı koruma ve geliştirme sahalarında maden arama ve işletme faaliyetleri ile bu faaliyetler için gerekli geçici tesislere izin verilmesi,

'çevresel etki değerlendirme raporunda belirlenen esaslar'a bağlanmış, ikinci tümcesinde ise alınan izinlerin, temditler dahil ruhsat hukukunun sonuna kadar devam edeceği belirtilmiştir.

Yaban hayatın korunması ve geliştirilmesi insan müdahalesinin olmamasına bağlıdır. Oysa maden arama ve işletme işlemleri insan beyninin ürünü teknolojik araçlarla ve yaban hayata aykırı ilkelerle yürür. Maden arama ve işletme faaliyeti sırasında, aşırı tahribat oluşur, doğaya ve çevreye zarar verilir, doğal denge bozulur, maden işletmesine bağlı olarak çalışan makineler ve araçlar nedeniyle çevre ve gürültü kirliliği oluşur. Dolayısıyla yaban hayatı koruma ve geliştirme alanlarında maden arama ve işletme faaliyeti, yaban hayatın zarar görmesi anlamını taşır ve bölgenin yaban hayatını yok eder. Bu açıdan, esasen, yaban hayatı ve maden faaliyeti bir arada düşünülemez.

Yaban hayat, ülkenin doğasının bozulmamış halde korunması ile sağlanır. Ekosistemin ve doğanın aslî unsuru olan canlılar bir ülkenin tabiat varlığıdır. Bu anlamda, yaban hayatın korunması Anayasanın 63 üncü maddesi uyarınca koruma altındadır. Tabiat varlıklarının ve yaban hayatın korunması söz konusu madde uyarınca Devletin sağlamakla yükümlü olduğu bir görevdir. Öyle ki, Anayasa, tarih ve kültür varlıklarında olduğu gibi tabiat varlıklarının korunmasında da, özel mülkiyet konusu olanlara bile sınırlama ve koruma getirmiştir. Başka bir anlatımla, tabiat varlıklarının ve buna bağlı olarak yaban hayatın korunmasında kamu ve özel mülkiyet ayrımı dahi yapılmamıştır. Anayasanın 168 inci maddesi kapsamında maden işlemlerinin yasayla düzenlenmesi halinde de 63 üncü maddenin gözetilmesi gerekir. Yaban hayatı geliştirme ve koruma sahalarında maden arama ve işletme faaliyetlerinin ve geçici tesislerin izninin çevresel etki değerlendirme raporunda belirlenen esaslara bağlanması da söz konusu fıkranın Anayasaya aykırılığını ortadan kaldırmamakta, yasayla düzenleme ilkesi de ayrıca ihlal edilmektedir. Kaldı ki, yaban hayatı koruma yerine 'alınan izinlere' koruma getirilmesi Anayasayla hiç bağdaşmaz.

Açıklanan nedenlerle, 10.06.2010 tarihli ve 5995 sayılı Maden Kanununda ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanunun 3 üncü maddesi ile 3213 sayılı Kanunun 7 nci maddesine eklenen, *'Yaban hayatı koruma ve geliştirme sahalarında maden arama ve işletme faaliyetleri ile bu faaliyetler için gerekli geçici tesislere çevresel etki değerlendirme raporunda belirlenen esaslar dahilinde izin verilir. Alınan izinler, temditler dahil ruhsat hukuku sonuna kadar devam eder'* şeklindeki fıkra Anayasanın 63 üncü ve 168 inci maddelerine aykırı olup iptali gerekmektedir.

5) 10.06.2010 Tarihli ve 5995 Sayılı Maden Kanununda ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanunun 3 üncü Maddesi ile 3213 Sayılı Kanunun 7 nci Maddesine Eklenen, *'Uygulanan yöntem, teknoloji ve derinliğe bağlı olarak projesi Genel Müdürlükçe uygun bulunan yer altı madencilik faaliyetlerinin tekabül ettiği yüzey alanı için herhangi bir izin alınmaz. Yer altı madencilik faaliyetlerine bağlı olarak gerekli olan yerüstü tesisleri veya galeri ağzının isabet ettiği alan için gerekli izinlerin alınması zorunludur'* şeklindeki Fıkranın Anayasaya Aykırılığı

Fıkroda, yer altı madencilik faaliyetlerinin tekabül ettiği yüzey alanı için herhangi bir izin alınmayacağı; ancak, yer altı madencilik faaliyetine bağlı olarak gerekli olan 'yerüstü tesisleri ile galeri ağzının isabet ettiği alan için' gerekli izinlerin alınması zorunlu olduğu belirtilmiştir.

Maden arama faaliyetinden bazıları yeraltında, bazıları ise yer üstünde gerçekleşmektedir. Ayrıca, özellikle siyanür kullanılarak yapılan düşük tenörlü cevherlerde

yığın liçi yöntemiyle altın elde etme işlemi gibi hem yer altını hem de üstünü etkileyen karma arama ve işletme faaliyeti de bulunmaktadır. Bu yöntemlerden özellikle ikinci ve üçüncüsü sırasında yer üstü doğa örtüsü zarar görmektedir. Eğer yer üstünde orman alanı mevcutsa söz konusu orman alanı kesilmekte ve önemli bir çevresel zarar yaratılmaktadır. Ormanın kesilmesi içerisinde barınan hayvanların da telef olmasına ve doğal bitki örtüsünün tahrip olmasına neden olmaktadır. Ayrıca, doğanın ekolojik dengesi, başta su ve toprak yapısı olmak üzere birçok konuda yer altı ve yerüstü ayrımı yapılmasını olanaklı kılmamaktadır. Anayasanın 43, 44, 45, 56, 63, 169 uncu maddelerinde kıyılar, toprak, tarım ve hayvancılık, sağlık ve çevre, tarih, kültür ve tabiat varlıklarının korunması da tıpkı su ve orman gibi yeraltı ve yerüstü bütünlüğünün gözetilmesi gereken konuların başında gelmektedir. Çoğu tarih ve kültür varlığı, doğal ve yaşamsal tarihten kaynaklanan nedenlerle yeraltında olma özelliği taşımaktadır.

Ancak, dava konusu fıkradaki hükümle, soyut ifadelerle, maden arama faaliyetine tekabül eden yüzey alanı için herhangi bir izin alınmasına gerek olmadığının ifade edilmesi ve sadece madencilik faaliyetine bağlı olarak gerekli olan yerüstü tesisleri veya galeri ağzının isabet ettiği alan için izin zorunluluğu getirilmesi su, toprak, tarım, sağlık, çevre, tarih, kültür ve tabiat varlıkları ile ormanların korunmasını ve güvence altına alınmasını ortadan kaldırmaktadır. Yer altı madencilik faaliyetlerinin, yerüstüne etkisi konusunda hiçbir yasal önlem alınmamış, yeraltının, ekosisteme ve doğal hayata doğrudan vereceği zarar gözetilmemiştir. Ayrıca, yasa koyucu, yerüstü tesisleri veya galeri ağzlarının yaratacağı tahribatı önleyici önlemleri de almayarak anayasal gerekleri yerine getirmemiştir.

Bunlara ek olarak, Genel Müdürlükçe hangi yöntemi ve teknolojiyi kullanan ve hangi derinlikteki projelerin kabul edileceğine dair herhangi bir sınırlayıcı ifade bulunmamaktadır. Genel Müdürlüğe sınırları belirsiz, çerçevesi çizilmeden, esas ve ölçütleri getirilmeden, geniş bir takdir yetki sağlanmıştır. Doğal tahribata neden olabilecek, bu yolla vatandaşların sağlıklı bir çevrede yaşama hakkının ihlal edilmesine yol açacak ve dolayısıyla temel hak ve özgürlükleri ilgilendiren böyle bir yetkinin Genel Müdürlüğe tanınması ve bu yetkinin sınırlarının çizilmemiş olması yasama yetkisinin devredilemeyeceğini ifade eden Anayasanın 7 nci maddesine de aykırıdır.

Açıklanan nedenlerle, 10.06.2010 tarihli ve 5995 sayılı Maden Kanununda ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanunun 3 üncü maddesi ile 3213 Sayılı Kanunun 7 nci maddesine eklenen, *'Uygulanan yöntem, teknoloji ve derinliğe bağlı olarak projesi Genel Müdürlükçe uygun bulunan yer altı madencilik faaliyetlerinin tekabül ettiği yüzey alanı için herhangi bir izin alınmaz. Yer altı madencilik faaliyetlerine bağlı olarak gerekli olan yerüstü tesisleri veya galeri ağzının isabet ettiği alan için gerekli izinlerin alınması zorunludur'* şeklindeki fıkra Anayasanın 7 nci, 63 üncü ve 169 uncu maddelerine aykırı olup iptali gerekmektedir.

6) 10.06.2010 Tarihli ve 5995 Sayılı Maden Kanununda ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanunun 3 üncü Maddesi ile Değiştirilen, 3213 Sayılı Kanunun 7 nci Maddesinin Mevcut Dördüncü Fıkrasının *'İmar alanları içinde kalan madencilik faaliyetleri, ilgili yerel merciden izin alınarak yapılır'* Şeklindeki Birinci Tümcesinin Anayasaya Aykırılığı

3213 sayılı Yasanın mevcut dördüncü fıkrasının 5995 sayılı Yasayla değiştirilen şeklinin birinci tümcesinde, imar alanları içinde kalan madencilik faaliyetlerinin, ilgili yerel merciden izin alınarak yapılması öngörülmüştür.

Tümcede, soyut olarak, 'yerel merci' sözcükleri kullanılmıştır. Bu sözcüklerin yerel yönetimleri (mahalli idareleri) nitelendirdiği anlaşılmaktadır. Tümceye göre, imar alanları içinde kalan madencilik faaliyetleri için, bu alanlarda kendilerine yasayla görev ve yetki sorumluluğu verilen yerel yönetimlerden izin alınacaktır. Yerel yönetimler hukuku çerçevesinde bu izin müessesesi yerinde görülmele birlikte, hangi madencilik faaliyetlerine hangi koşullarla izin verileceği, izin işleminin usul, esas ve ölçüleri, çerçevesi yasayla gösterilmemiş, ilgili yerel yönetimlere geniş kapsamlı, sınırsız takdir yetkisi verilmiştir.

Anayasanın 7 nci maddesinde yasama yetkisinin Türk Milleti adına Türkiye Büyük Millet Meclisine ait olduğu ve bu yetkinin devredilemeyeceği; 8 inci maddesinde ise yürütme yetki ve görevinin Cumhurbaşkanı ve Bakanlar Kurulu tarafından, Anayasaya ve yasalara uygun olarak kullanılacağı ve yerine getirileceği öngörülmüştür. Buna göre, Anayasada yasayla düzenlenmesi öngörülen konularda yürütme organına genel ve sınırları belirsiz bir düzenleme yetkisinin verilmesi olanaklı değildir. Yürütmenin düzenleme yetkisi, sınırlı, tamamlayıcı ve bağımlı bir yetkidir. Bu nedenle, Anayasada öngörülen ayrık durumlar dışında, yasalarla düzenlenmemiş bir alanda, yasa ile yürütmeye genel nitelikte kural koyma ve yasayla konulan kuralları değiştirme yetkisi verilemez. Yasal düzenlemeler ancak yasa koyucu tarafından kaldırılabilir ya da değiştirilebilir.

Anayasanın 2 nci maddesinde yer alan hukuk devletinin temel ilkelerinden biri 'belirlilik'tir. Bu ilkeye göre, yasal düzenlemelerin hem kişiler hem de idare yönünden herhangi bir duraksamaya ve kuşkuyla yer vermeyecek şekilde açık, net, anlaşılır, uygulanabilir ve nesnel olması, ayrıca kamu otoritelerinin keyfi uygulamalarına karşı koruyucu önlem içermesi de gereklidir. Belirlilik ilkesi, hukuksal güvenlikle bağlantılı olup birey, yasadan, belirli bir kesinlik içinde, hangi somut eylem ve olguya hangi hukuksal yaptırımın veya sonucun bağlandığını, bunların idareye hangi müdahale yetkisini doğurduğunu bilmelidir.

Kuralda getirilen izin konusunda, yasa ile esasları belirlenmeden, çerçevesi çizilmeden, soyut ve belirsiz kavramlara dayanarak, idareye çok geniş yetkiler verilmektedir. Yasa'da açıkça düzenleme yoluna gidilmeden, imar alanları içinde kalan madencilik faaliyetleri için, ilgili yerel merceye izin yetkisi verilmesi, yasama yetkisinin devri niteliğini taşımaktadır. İdareye bırakılan takdir alanı geniş, sınırsız ve ölçüsüzdür.

Açıklanan nedenlerle, 10.06.2010 tarihli ve 5995 sayılı Maden Kanununda ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanunun 3 üncü maddesi ile değiştirilen, 3213 sayılı Kanunun 7 nci maddesinin mevcut dördüncü fıkrasının *'İmar alanları içinde kalan madencilik faaliyetleri, ilgili yerel merciden izin alınarak yapılır'* şeklindeki birinci tümcesi Anayasanın 2 nci ve 7 nci maddelerine aykırı olup iptali gerekmektedir.

7) 10.06.2010 Tarihli ve 5995 Sayılı Maden Kanununda ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanunun 3 üncü Maddesi ile 3213 Sayılı Kanunun 7 nci Maddesine Eklenen, Kurul'un Yapısı ve Karar Almasına İlişkin 'Kurul, Devlet Planlama Teşkilatının (') yürütülür' Şeklindeki Fıkranın Birinci Tümcesinde Yer Alan" *yatırımcı kurum ya da kuruluşun* "ve İkinci Tümcesinde Yer Alan" *yatırımcı kuruluşun* "Sözcüklerinin Anayasaya Aykırılığı

7 nci maddeye, 5995 sayılı Yasayla ekleme yapılmadan önce, Kurul'un yapısı; 'Anayasanın 128 inci maddesi kapsamında olan Kurul'u oluşturacak kişilerin, nitelikleri, görev ve yetkileri, hakları ve yükümlülükleri, aylık ve ödenekleri ve diğer özlük işlerinin yasa ile düzenlenmesi gerekirken, buna ilişkin düzenlemenin Bakanlıkça çıkarılacak yönetmeliğe bırakılması Anayasanın 2 nci ve 128 inci maddelerine aykırıdır' gerekçesiyle Anayasa

**Esas Sayısı : 2010/85**  
**Karar Sayısı : 2012/13**

Mahkemesinin 15.01.2009 günlü, E.2004/70, K.2009/7 sayılı kararıyla iptal edilmiş ve bu iptal kararı üzerine Kurul'un yapısı Yasayla düzenlenmiştir.

Kurul, 3213 sayılı Yasanın 2 nci maddesine 5995 sayılı Yasayla eklenen tanıma göre, 'Devlet Planlama Teşkilatının bağlı bulunduğu bakanın başkanlığında oluşturulan, maden işletme faaliyetleri ile diğer yatırımların kamu yararı açısından önceliğini ve önemini tespit ederek karar veren' kuruldur. Bu tanımda, Kurul kararlarının, maden işletme faaliyetleri ile diğer yatırımların 'kamu yararı açısından önceliğini ve önemini tespit' amacına yönelik olduğu belirtilmekte, 5995 sayılı Yasayla 3213 sayılı Yasanın 7 nci maddesine eklenen fıkrada da, kurul tarafından alınan kararın, 'kamu yararı yerine' geçeceği vurgulanmaktadır.

Asgari üç kişiden oluşacak Kurulun oluşumunda, Devlet Planlama Teşkilatının (DPT) bağlı olduğu bakan ile Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı (ETKB), iki üye olarak yer alırken, üçüncü üye, 'yatırımcı kurum ya da kuruluşun' bağlı olduğu bakan ya da birden fazla bakan varsa, o bakanlardan oluşması öngörülmüştür.

Yatırımcı kurum ya da kuruluş, maden işletme faaliyeti ya da diğer yatırımları yapan kurum ya da kuruluştur. Yatırımcı kurum ya da kuruluş, yatırımda taraftır. Bu kurum ya da kuruluşun bağlı olduğu bakan/bakanlar da aynı durumda, taraftır. Yatırım için lehine karar verilmesi olası kurum ya da kuruluşun bağlı olduğu bakan/bakanların, Kurulda oy kullanma hakkının bulunması, aldığı karar 'kamu yararı kararı' yerine geçen Kurulun kararlarının etkilenmesine, adalet ilkesinin zedelenmesine yol açar. Ayrıca, DPT'nin bağlı olduğu bakan ve ETKB ile sayısı iki olan ve en az üç kişiden oluşan Kurulun, yatırımcı kurum ya da kuruluşun bağlı olduğu bakanın birden fazla olması halinde salt çoğunluk kararında da sorunlar yaşanacaktır.

Anayasanın 2 nci maddesinde, Türkiye Cumhuriyeti'nin hukuk devleti olduğu belirtilmiştir. Cumhuriyetin nitelikleri arasında sayılan hukuk devleti, insan haklarına dayanan, bu hak ve özgürlükleri koruyup güçlendiren, eylem ve işlemleri hukuka uygun olan, her alanda adaletli bir hukuk düzeni kurup bunu geliştirerek sürdüren, Anayasaya aykırı durum ve tutumlardan kaçınan, hukuku tüm devlet organlarına egemen kılan, Anayasa ve hukukun üstün kurallarıyla kendini bağlı sayan, yargı denetimine açık, yasaların üstünde yasa koyucunun da bozamayacağı temel hukuk ilkeleri ve Anayasanın bulunduğu bilincinde olan devlettir. Hukuk güvenliği, hukuk devletinin en önemli ilkeleri arasındadır.

Adaletli hukuk düzeni, hukuk devletinin en önemli ilkeleri arasındadır. Yasa koyucu, yaptığı düzenlemelerde adaletli hukuk düzenini korumak zorundadır. Kurulun Yasayla oluşturulması yeterli olmayıp, amacı kamu yararı olan Kurulun, oluşumunun da adaletli hukuk düzenini bozmaması gerekir.

Açıklanan nedenlerle, 10.06.2010 tarihli ve 5995 sayılı Maden Kanununda ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanunun 3 üncü maddesi ile 3213 sayılı Kanunun 7 nci maddesine Eklenen, Kurul'un yapısı ve karar almasına ilişkin 'Kurul, Devlet Planlama Teşkilatının (') yürütülür' şeklindeki fıkranın birinci tümcesinde yer alan" *yatırımcı kurum ya da kuruluşun* "ve ikinci tümcesinde yer alan" *yatırımcı kuruluşun* "sözcükleri, Anayasanın 2 nci maddesine aykırı olup iptalleri gerekmektedir.

8) 10.06.2010 Tarihli ve 5995 Sayılı Maden Kanununda ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanunun 19 uncu Maddesi ile Değiştirilen, 6831 Sayılı Orman Kanununun

16 ncı Maddesinin Birinci Fıkrasının ve Aynı Maddeye Üçüncü Fıkrasından Sonra Gelmek Üzere Eklenen İki Fıkranın Anayasaya Aykırılığı

a) 6831 sayılı Yasanın 16 ncı maddesinin, 5995 sayılı Yasayla değiştirilen birinci fıkrasının incelenmesi

Söz konusu birinci fıkra, 'Devlet ormanları içinde maden aranması ve işletilmesi ile madencilik faaliyeti için zorunlu; tesis, yol, enerji, su, haberleşme ve altyapı tesislerine, fon bedelleri hariç, bedeli alınarak Çevre ve Orman Bakanlığınca izin verilir. Ancak, temditler dahil ruhsat süresince müktesep haklar korunmak kaydı ile Devlet ormanları sınırları içindeki tohum meşcereleri, gen koruma alanları, muhafaza ormanları, orman içi dinlenme yerleri, endemik ve korunması gereken nadir ekosistemlerin bulunduğu alanlarda maden aranması ve işletilmesi, Çevre ve Orman Bakanlığının muvafakatine bağlıdır. Genel bütçe kapsamındaki kamu idarelerinin; baraj, gölet, liman ve yol gibi yapılarda dolgu amaçlı kullanacağı her türlü yapı hammaddesi üretimi için yapacağı madencilik faaliyetleri ile zorunlu tesislerinden bedel alınmaz' şeklindedir.

Fıkranın üç tümcesiyle de, asıl olarak Devlet ormanları içinde, maden arama ve işletilmesinin yolu açılmakta, ancak tümcelerde belirtilen durumlara göre arama ve işletme yolu değiştirilmektedir. Devlet ormanları için bu düzenleme yapılırken, Devlet ormanı olmayan, orman alanları için düzenleme yapılmamıştır. Orman Kanununun 4 üncü maddesinde ormanlar, (i) Devlet ormanları, (ii) Hükmi şahsiyeti haiz amme müesseselerine ait ormanlar ve (iii) Hususi ormanlar olarak üçe ayrılmıştır. Fıkra, 'Devlet ormanları' sözcükleri kullanılarak, diğer iki orman çeşidi kapsama alınmamıştır. Söz konusu alanlar, maden arama ve işletilmesinde, orman alanı olarak nitelendirilmediğine göre, sıradan mülk olarak algılanacak ve özel mülkte maden arama ve işletilmesinin kurallarına tabi tutulacaktır. Bu durumda, Devlet ormanları için yapılan düzenleme, diğer ormanlar için uygulanamayacaktır. Anayasanın 169 uncu maddesinde, ikinci fıkra, Devlet ormanları için yapılan düzenleme dışında ayırım yapılmamıştır. 169 uncu maddenin birinci fıkrasında, Devletin, ormanların korunması ve sahalarının genişletilmesi için gerekli kanunları koyacağı ve tedbirleri alacağı, bütün ormanların gözetiminin Devlete ait olduğu belirtilmiştir. Üçüncü fıkra da, ormanlara zarar verebilecek hiçbir faaliyet ve eyleme müsaade edilmez denilmiştir. 6831 sayılı Yasanın 16 ncı maddesinin 5995 sayılı Yasayla değişik birinci fıkrası, Devlet ormanları için alınan tedbiri, diğer ormanlar için almayarak Anayasanın 169 uncu maddesinin gereğini yerine getirmemiştir.

Öte yandan, fıkranın birinci tümcesinde, bedel alımı dışında hiçbir koşul ve çerçeve çizilmemiştir. 'Çevre ve Orman Bakanlığınca (ÇOB) izin verilir' denilmek suretiyle, bedelin alınması halinde, ÇOB'nin izin vermesi zorunlu hale getirilmiş, Bakanlık bağlanmıştır. Ayrıca izinle ilgili esas, ölçüt ve sınırlama getirilmemiştir. Böylece, hem Anayasanın 2 ncı maddesindeki hukuk devletinin ilkelerine hem de Anayasanın 169 uncu maddesindeki ormanların korunması ve geliştirilmesine ilişkin gereklere uyulmamıştır.

İkinci tümcede ise, Devlet ormanları sınırları içindeki tohum meşcereleri, gen koruma alanları, muhafaza ormanları, orman içi dinlenme yerleri, endemik ve korunması gereken nadir ekosistemlerin bulunduğu alanlar, maden aramasına ve işletmesine açılmaktadır. Oysa söz konusu alanlar, ülke için önemleri nedeniyle söz konusu sıfatlarla belirlenmiş ve koruma altına alınmıştır. Bu bölgelerin maden arama ve işletmesine açılması, özel korumaya alınmış olmaları durumuyla çelişmektedir. Zira maden arama ve işletme faaliyeti söz konusu bölgelerin sıfatlarını yitirmelerine neden olacak yıkıcı bir etki yaratacaktır. Temditler dahil, ruhsat

süresince mükteşep hakların korunması ise, kendi içinde çelişki yaratmakta, Anayasanın 169 uncu maddesinin getirdiği korumayı yok saymaktadır.

Buna ek olarak, Çevre ve Orman Bakanlığı'nın söz konusu bölgelerde yapılacak maden arama ve işletme faaliyetine hangi şartlar altında muvafakat vereceği Yasada belirtilmemiştir. Oysa yasayla verilen yetkinin sınırlarının idareye böyle önemli bir konuda sonsuz bir takdir yetkisi vermesi mümkün değildir. Söz konusu yetkinin sınırlarının çizilmemiş olması yasama yetkisinin devredilemeyeceğini ifade eden Anayasanın 7 nci maddesine de aykırılık oluşturacaktır.

Fıkranın son tümcesinde, genel bütçe kapsamındaki kamu idarelerinin, baraj, gölet liman ve yol gibi yapılarda dolgu amaçlı kullanacağı her türlü yapı hammaddesinin üretimi için yapacağı madencilik faaliyetleri ile zorunlu tesislerinden bedel alınmayacağı belirtilmiştir ki, burada ormanların 169 uncu madde kapsamında korunması bir yana, kapsamdaki kamu idarelerine orman tahribatının yolu açılmaktadır. Bu tür faaliyetlerden bedel alınıp alınmaması dahi tahribatı önlemek için zaten yeterli değildir.

Söz konusu birinci fıkrayla getirilen düzenleme, 3213 sayılı Yasanın değişik 7 nci maddesindeki, Devlet ormanları içinde yapılacak maden arama ve işletme faaliyetleri ile bu faaliyetler için zorunlu ve ruhsat süresine bağlı olarak yapılan geçici tesislere 6831 sayılı Yasanın hükümlerine göre izin verilmesi kuralını da etkisiz hale getirmektedir.

Fıkra, Anayasanın 169 uncu maddesindeki kamu yararı ilkesini de yok saymaktadır. Kaldı ki, yasa koyucu, 6831 sayılı Yasanın 16 ncı maddesine 5995 sayılı Yasayla eklediği iki fıkranın birincisinde, 'Madencilik faaliyetlerinin sona ermesi neticesinde idareye teslim edilen veya terk edilen doğal yapısı bozulmuş orman alanları' sözcüklerini kullanmak suretiyle, madencilik faaliyetleri sonunda orman alanlarının doğal yapısının bozulacağını kendisi de itiraf etmiş ve bunu yasa maddesi yapmaktan kaçınmamıştır. Fıkranın Anayasanın 169 uncu maddesine aykırılığı, Yasanın bu düzenlemesiyle de teyit edilmiştir.

Açıklanan nedenlerle, 10.06.2010 tarihli ve 5995 sayılı Maden Kanununda ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanunun 19 uncu maddesi ile değiştirilen, 6831 sayılı Orman Kanununun 16 ncı maddesinin birinci fıkrası Anayasanın 2 nci, 7 nci ve 169 uncu maddelerine aykırıdır.

b) 6831 sayılı Yasanın 16 ncı maddesine, üçüncü fıkrasından sonra gelmek üzere 5995 sayılı Yasayla eklenen iki fıkranın incelenmesi

Söz konusu iki fıkranın birincisinde, *'Madencilik faaliyetlerinin sona ermesi neticesinde idareye teslim edilen veya terk edilen doğal yapısı bozulmuş orman alanları rehabilite edilir. Rehabilite maksadı ile bu alanların orman yetiştirilmek üzere inşaat, yıkıntı ve hafriyat atıkları ile doldurularak ağaçlandırmaya hazır hale getirilmesi için büyükşehir mücavir alanlarında büyükşehir belediyelerine, diğer yerlerde ise il ve ilçe belediyelerine bedeli karşılığında izin verilebilir'* denilmiştir.

Kuralda, madencilik faaliyetleri sonunda orman alanlarının doğal yapısını bozulacağı yasa koyucu tarafından da kabul edilmiş ve bu alanların rehabilite edilmesinden söz edilmiştir. Rehabilite edilmeden ne kastedildiği anlaşılamamaktadır. Rehabilite tek başına soyut bir kavramdır. Madencilik faaliyetiyle yaratılan doğal yıkımın hangi yollarla telafi edilebileceğinin kanunda açıkça belirtilmesi gerekmektedir. Aksi takdirde maden işletmesini gerçekleştiren

şirketin yasal zorunluluğunu bilmesi ve bunu gerçekleştirmesi mümkün olmayacak ve buna ek olarak, söz konusu hükmün denetimini yapacak idareye de geniş bir takdir yetkisi bırakılmış olacaktır. Bu durum, yasama yetkisinin devredilemeyeceğini ifade eden Anayasanın 7 nci maddesine, hiçbir kimse veya organın kaynağını Anayasadan almayan bir Devlet yetkisi kullanamayacağını ifade eden Anayasanın 6 ncı maddesine aykırıdır.

Söz konusu alanların rehabilitesi amacıyla belediyelere bedeli karşılığında izin verilmesi ise tam anlamıyla belirsizlik içermektedir. Belediyelerin bu alanlarda neyi nasıl yapacağı belli olmadığı gibi, ağaçlandırmaya hazır hale getirme işlemi de açık değildir. Ormanların ekolojik dengesi ve toprak yapısıyla, inşaat, yıkıntı ve harfiyat atıklarının orman alanının ile uyumu ve bunun denetimi de yasal güvence altına alınmamıştır. Eklenen ikinci fıkrada ise maddenin uygulanması ile ilgili tanım, şekil, şart ve esaslar yönetmeliğe bırakılarak, esasları belirlenmeyen, çerçevesi çizilmeyen bir alanda yasama yetkisinin devrine yol açılmıştır.

Anayasanın 7 nci maddesinde yasama yetkisinin Türk Milleti adına Türkiye Büyük Millet Meclisine ait olduğu ve bu yetkinin devredilemeyeceği; 8 inci maddesinde ise yürütme yetki ve görevinin Cumhurbaşkanı ve Bakanlar Kurulu tarafından, Anayasaya ve yasalara uygun olarak kullanılacağı ve yerine getirileceği öngörülmüştür. Buna göre, Anayasada yasayla düzenlenmesi öngörülen konularda yürütme organına genel ve sınırları belirsiz bir düzenleme yetkisinin verilmesi olanaklı değildir. Yürütmenin düzenleme yetkisi, sınırlı, tamamlayıcı ve bağımlı bir yetkidir. Bu nedenle, Anayasada öngörülen ayrık durumlar dışında, yasalarla düzenlenmemiş bir alanda, yasa ile yürütmeye genel nitelikte kural koyma ve yasayla konulan kuralları değiştirme yetkisi verilemez. Yasal düzenlemeler ancak yasa koyucu tarafından kaldırılabilir ya da değiştirilebilir.

Anayasanın 2 nci maddesinde yer alan hukuk devletinin temel ilkelerinden biri 'belirlilik'tir. Bu ilkeye göre, yasal düzenlemelerin hem kişiler hem de idare yönünden herhangi bir duraksamaya ve kuşkuyla yer vermeyecek şekilde açık, net, anlaşılır, uygulanabilir ve nesnel olması, ayrıca kamu otoritelerinin keyfi uygulamalarına karşı koruyucu önlem içermesi de gereklidir. Belirlilik ilkesi, hukuksal güvenlikle bağlantılı olup birey, yasadan, belirli bir kesinlik içinde, hangi somut eylem ve olguya hangi hukuksal yaptırımın veya sonucun bağlandığını, bunların idareye hangi müdahale yetkisini doğurduğunu bilmelidir.

Anayasa, yasa koyucuya, toplumsal ihtiyaçlar doğrultusunda madencilik alanında düzenleme yapma yetkisi vermektedir. Ancak, yasa koyucu bu yetkiyi kullanırken, kamu yararı amacını gütmek ve Anayasanın ilgili diğer kurallarına da uymak zorundadır.

Öte yandan, Anayasanın 168 inci maddesinde; *'Tabii servetler ve kaynaklar Devletin hükmü ve tasarrufu altındadır. Bunların aranması ve işletilmesi hakkı Devlete aittir. Devlet bu hakkını belli bir süre için, gerçek ve tüzelkişilere devredebilir. Hangi tabii servet ve kaynağın arama ve işletmesinin, Devletin gerçek ve tüzelkişilerle ortak olarak veya doğrudan gerçek ve tüzelkişiler eliyle yapılması, kanunun açık iznine bağlıdır. Bu durumda gerçek ve tüzelkişilerin uyması gereken şartlar ve Devletçe yapılacak gözetim, denetim usul ve esasları ve müeyyideler kanunda gösterilir'* denilmektedir. Buna göre, tabii servetler ve kaynaklar kapsamında bulunan madenlerin aranması ve işletilmesi ile ilgili olarak gerçek ve tüzelkişilerin uyacakları koşulların, Devletçe yapılacak gözetim, denetim usul ve esasları ile yaptırımların yasa da düzenlenmesi gerekmektedir.

Açıklanan nedenlerle, 10.06.2010 tarihli ve 5995 sayılı Maden Kanununda ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanunun 19 uncu maddesi ile değiştirilen, 6831 sayılı

Orman Kanununun 16 ncı maddesine üçüncü fıkrasından sonra gelmek üzere eklenen iki fıkra Anayasanın 2 nci, 7 nci, 168 inci ve 169 uncu maddelerine aykırı olup iptalleri gerekmektedir.

### III. YÜRÜRLÜĞÜ DURDURMA İSTEMİNİN GEREKÇESİ

Hukuk devletine aykırı olan, temel hak ve özgürlükleri ölçüsüzce sınırlandıran ve Anayasaya açıkça aykırı olan bir düzenlemenin uygulanması halinde, sonradan giderilmesi olanaksız zararlara yol açacağı çok açıktır.

Öte yandan, Anayasal düzenin en kısa sürede hukuka aykırı kurallardan arındırılması, hukuk devleti sayılmanın da gereğidir. Anayasaya aykırılığın sürdürülmesinin, bir hukuk devletinde sübjektif yararların üstünde, özenle korunması gereken hukukun üstünlüğü ilkesini de zedeleyeceği kuşkusuzdur. Hukukun üstünlüğü ilkesinin sağlanamadığı bir düzende, kişi hak ve özgürlükleri güvence altında sayılamayacağından, bu ilkenin zedelenmesinin hukuk devleti yönünden giderilmesi olanaksız durum ve zararlara yol açacağına duraksama bulunmamaktadır.

Söz konusu hükümlerin uygulanması halinde madencilik faaliyetleri Anayasanın amir hükümlerine karşın güvencesiz olarak yapılacak, başta orman alanları olmak üzere, çevreye, doğaya, toprağa, suya, tabiat, tarih ve kültür varlıklarına zarar verecek, öngörülemez ve giderilemeyecek büyük kayıplara sebebiyet verebilecektir.

Anayasanın hükümlerine açıkça aykırılık taşıdığı muhakkak olan bu düzenlemenin uygulamaya geçmesi durumunda ise telafisi imkansız zararlar doğacaktır.

Bu zarar ve durumların doğmasını önlemek amacıyla, Anayasaya açıkça aykırı olan iptali istenen hükümlerin iptal davası sonuçlanıncaya kadar yürürlüklerinin de durdurulması istenerek Anayasa Mahkemesine dava açılmıştır.

### IV. SONUÇ VE İSTEM

Yukarıda açıklanan gerekçelerle, 10.06.2010 tarihli ve 5995 sayılı Maden Kanununda ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanunun;

1) 2 nci maddesi ile 3213 sayılı Kanunun 3 üncü maddesine eklenen '*Muhammen Bedel: I. Grup (a) bendi madenler için mülk sahibinin izni alınarak verilen ruhsatlarda veya ruhsat süre uzatım işlemlerinde madenin cinsi, rezervi ve yeri dikkate alınarak ilgili il özel idaresi tarafından belirlenen bedeli*' şeklindeki muhammen bedel tanımının, Anayasanın 2 nci, 7 nci ve 168 inci maddelerine aykırı olduğundan,

2) 3 üncü maddesi ile 3213 sayılı Kanunun 7 nci maddesinin yeniden düzenlenen birinci fıkrasının, Anayasanın 2 nci, 7 nci, 63 üncü ve 168 inci maddelerine aykırı olduğundan,

3) 3 üncü maddesi ile 3213 sayılı Kanunun 7 nci maddesinin birinci fıkrasından sonra gelmek üzere eklenen '*Özel çevre koruma bölgeleri, milli parklar, yaban hayatı koruma ve geliştirme sahaları, muhafaza ormanları, 4/4/1990 tarihli ve 3621 sayılı Kıyı Kanununa göre korunması gerekli alanlar, 1 inci derece askeri yasak bölgeler, 1/5000 ölçekli imar planı onaylanmış alanlar, 1 inci derece sit alanları ile madencilik amacı dışında tahsis edilen ve Genel Müdürlük tarafından uygun görüş verilen elektrik santralleri, organize sanayi bölgeleri, petrol, doğalgaz ve jeotermal boru hatları gibi yatırım alanlarına ait koordinatlar ilgili*

*kurumlar tarafından Genel Müdürlüğe bildirilir' ve 'Bu alanlara yapılan ruhsat müracaatlarının hak sağlaması halinde iki ay içinde harç ve teminatın yatırılmasından sonra bu alanlara ilişkin ilgili kurumlardan izin alınması için müracaat sahibine bir yıl süre verilir. Bu süre içinde izin alınması durumunda Kanunun 16 ncı maddesine göre ruhsat düzenlenir, izin alınmaması halinde müracaat reddedilir. Müracaat alanının bir kısmının bahse konu alanlarla çakışması halinde, çakışan alan dışındaki serbest alana ilişkin olarak iki aylık süre içinde Kanunun 16 ncı maddesine göre müracaatta bulunulması halinde ruhsat düzenlenir. Aksi halde tüm müracaat alanı bu süre sonunda müracaatlara açık hale gelir' şeklindeki iki fıkranın, Anayasanın 2 nci ve 168 inci maddelerine aykırı olduklarından,*

4) 3 üncü maddesi ile 3213 sayılı Kanunun 7 nci maddesine eklenen, *'Yaban hayatı koruma ve geliştirme sahalarında maden arama ve işletme faaliyetleri ile bu faaliyetler için gerekli geçici tesislere çevresel etki değerlendirme raporunda belirlenen esaslar dahilinde izin verilir. Alınan izinler, temditler dahil ruhsat hukuku sonuna kadar devam eder'* şeklindeki fıkranın, Anayasanın 63 üncü ve 168 inci maddelerine aykırı olduğundan,

5) 3 üncü maddesi ile 3213 sayılı Kanunun 7 nci maddesine eklenen *'Uygulanan yöntem, teknoloji ve derinliğe bağlı olarak projesi Genel Müdürlükçe uygun bulunan yer altı madencilik faaliyetlerinin tekabül ettiği yüzey alanı için herhangi bir izin alınmaz. Yer altı madencilik faaliyetlerine bağlı olarak gerekli olan yerüstü tesisleri veya galeri ağzının isabet ettiği alan için gerekli izinlerin alınması zorunludur'* şeklindeki fıkranın, Anayasanın 7 nci, 63 üncü ve 169 uncu maddelerine aykırı olduğundan,

6) 3 üncü maddesi ile 3213 sayılı Kanunun 7 nci maddesine eklenen, mevcut dördüncü fıkranın *'İmar alanları içinde kalan madencilik faaliyetleri, ilgili yerel merciden izin alınarak yapılır'* şeklindeki birinci tümcesinin, Anayasanın 2 nci ve 7 nci maddelerine aykırı olduğundan,

7) 3 üncü maddesi ile 3213 sayılı Kanunun 7 nci maddesine eklenen, Kurul'un yapısı ve karar almasına ilişkin *'Kurul, Devlet Planlama Teşkilatının (') yürütülür'* şeklindeki fıkranın birinci tümcesinde yer alan *"yatırımcı kurum ya da kuruluşun "*ve ikinci tümcesinde yer alan *"yatırımcı kuruluşun "*sözcüklerinin, Anayasanın 2 nci maddesine aykırı olduğundan,

8) 19 uncu maddesi ile değiştirilen 6831 sayılı Orman Kanununun 16 ncı maddesinin birinci fıkrasının ve aynı maddeye üçüncü fıkrasından sonra gelmek üzere eklenen iki fıkranın, Anayasanın 2 nci, 7 nci, 168 inci ve 169 uncu maddelerine aykırı olduklarından,

iptallerine, Anayasaya açıkça aykırı olmaları ve uygulanmaları halinde giderilmesi güç ya da olanaksız zarar ve durumlar doğacağı için, iptal davası sonuçlanıncaya kadar yürürlüklerinin durdurulmasına karar verilmesine ilişkin istemimizi saygı ile arz ederiz. 20.08.2010'

#### **B- Başvuru kararının gerekçe bölümü şöyledir:**

'TEMA, Türkiye Erozyonla Mücadele, Ağaçlandırma ve Doğal Varlıkları Koruma Vakfı vekili Av. Ömer Aykul tarafından, Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığına karşı 6.11.2010 gün ve 27751 sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren Madencilik Faaliyetleri Uygulama Yönetmeliğinin 4. maddesinin 1. fıkrasının (cc) bendi, 11. maddesinin 2. fıkrası, 24. maddesinin 1. ve 2. fıkraları, 39. maddesinin 2. fıkrası, 111. maddesinin 2. fıkrası, 116. maddesinin 1., 2., 4. ve 6. fıkraları, 119. maddesinin 1. fıkrası, 120. maddesinin 1. fıkrası, 123.

**Esas Sayısı : 2010/85**  
**Karar Sayısı : 2012/13**

maddesinin 1. fıkrası, 124. maddesinin 1. fıkrası, 125. maddesinin 1. fıkrası ve 126. maddesinin 1. ve 2. fıkralarının iptali ile 24.6.2010 gün ve 27621 sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren Maden Kanununda ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair 5995 sayılı Kanunun 3., 11. ve 19. maddelerinin Anayasaya aykırılığı nedeniyle Anayasa Mahkemesine gönderilmesi istemi üzerine açılan dosya incelendi ve gereği düşünüldü.

Davacı tarafından, 5995 sayılı Yasanın 3., 11. ve 19. maddelerinin Anayasaya aykırılığı nedeniyle Anayasa Mahkemesine gönderilmesi istenilmişse de, anılan Yasanın 3. maddesinin 10. ve 14. fıkrasındaki 'Kurul, Devlet Planlama Teşkilatının bağlı olduğu bakanın başkanlığında Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı, diğer yatırımcı kurum ya da kuruluşun bağlı olduğu bakan/bakanlar ve yatırım kararına onay veren kurumun ilgili olduğu bakan olmak üzere asgari üç kişiden oluşur. Ancak yatırımcı kuruluşun Devlet Planlama Teşkilatının bağlı olduğu Bakanlığa veya Bakanlığa bağlı ilgili veya ilişkili bir kurum ve katılımcı sayısının üçün altında olması halinde Sanayi ve Ticaret Bakanlığı Kurula katılır. Kurul, Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı veya ilgili taraf bakanlardan herhangi birinin daveti üzerine toplanır' ibareleri yönünden incelemeye geçildi.

5995 sayılı Kanunun 3. maddesinin 10. fıkrasında, (3213 sayılı Maden Kanununun 7. maddesinin 9. fıkrası) 'maden üretim faaliyetleri ile bu faaliyetlere dayalı ruhsat sahasındaki tesisler için işyeri açma ve çalışma ruhsatları il özel idareleri tarafından verilir. Bu ruhsatların verilmesi sırasında 2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanunu hükümlerine göre belediyelerin tahsil ettiği işyeri açma izni harcı il özel idaresi tarafından tahsil edilir. Bu bedelin % 50'si ruhsatın bulunduğu bölgeyle sınırlı olarak altyapı yatırımlarında kullanılmak üzere, doğrudan ilgili ilçe veya ilçelerin Köylere Hizmet Götürme Birlikleri hesabına aktarılır. Bu alanların belediyelerin mücavir alanı içerisinde kalması durumunda tahsil edilen harcın % 50'si ilgili belediyenin hesabına aktarılır.' hükmü yer almıştır.

Anayasanın 'Mahalli idareler' başlıklı 127. maddesinin 1. fıkrasında, mahalli idarelerin tanımı yapılmış, 2. fıkrasında da mahalli idarelerin kuruluş ve görevleri ile yetkilerinin, yerinden yönetim ilkesine uygun olarak kanunla düzenleneceği belirtilmiştir.

Bu hükme uygun olarak hazırlanan ve 13.7.2005 gün ve 25874 sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren 5393 sayılı Yasanın belediyenin yetki ve imtiyazlarını düzenleyen 15. maddesinin (I) bendinde, 'gayrisihhi müesseseler ile umuma açık istirahat ve eğlence yerlerini ruhsatlandırmak ve denetlemek' belediyenin yetki ve imtiyazları arasında sayılmış, aynı maddenin (p) bendinin 2. fıkrasında da '(I) bendinde belirtilen gayrisihhi müesseselerden birinci sınıf olanların ruhsatlandırılması ve denetlenmesinin, Büyükşehir ve il merkez belediyeleri dışındaki yerlerde il özel idaresi tarafından yapılacağı düzenlenmiş, 4.3.2005 gün ve 25475 sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren 5302 sayılı Yasanın il özel idaresinin yetki ve imtiyazlarını düzenleyen 7. maddesinin (g) bendinde de belediye sınırları dışındaki gayrisihhi müesseseler ile umuma açık istirahat ve eğlence yerlerine ruhsat vermek ve denetlemek il özel idaresinin yetki ve imtiyazları arasında sayılmıştır.

Yukarıda anılan Yasa hükümlerine bakıldığında, gayrisihhi müesseselerin ruhsatlandırılması ve denetlenmesinde, anılan müesseselerin belediye sınırları içinde ya da dışında olmalarına göre belediyelerin ya da il özel idarelerinin yetkili olduğu konusunda bir ayrıma gidildiği anlaşılmaktadır.

Oysa, 5995 sayılı Kanunun 3. maddesinin 10. fıkrasında, (Maden Kanununun 7. maddesinin 9. fıkrası) yukarıda anılan 5393 ve 5302 sayılı Yasaların anılan maddelerindeki

**Esas Sayısı : 2010/85**  
**Karar Sayısı : 2012/13**

ayırma gidilmeden, maden üretim faaliyetleri ile bu faaliyetlere dayalı ruhsat sahasındaki tesisler için işyeri açma ve çalışma ruhsatlarının belediye sınırları içinde ya da dışında olduğuna bakılmaksızın, il özel idareleri tarafından verileceği hükme bağlandığından, bu haliyle anılan düzenlemenin Anayasanın 127. maddesine aykırı olduğu kanısına varılmıştır.

Anayasanın 128/1. maddesinde, Devletin, kamu iktisadi teşebbüsleri ve diğer kamu tüzel kişilerinin genel idare esaslarına göre yürütmekle yükümlü oldukları kamu hizmetlerinin gerektirdiği asli ve sürekli görevlerin, memurlar ve diğer kamu görevlileri eliyle görüleceği hükme bağlanmıştır.

Anayasa Mahkemesinin 15.1.2009 gün ve E:2004/70, K:2009/7 sayılı kararı ile 3213 sayılı Maden Kanununun 5177 sayılı Kanun ile değişik 7. maddesinin 8. fıkrası iptal edilmiştir.

Anayasa Mahkemesi, yukarıda anılan kararıyla Maden Kanununun 7. maddesinin 8. fıkrasını, Kurulu oluşturacak kişilerin nitelikleri, görev ve yetkileri, hakları ve yükümlülükleri, aylık ve ödenekleri ve diğer özlük işlerinin yasa ile düzenlenmesi gerekirken, buna ilişkin düzenlemenin Bakanlıkça çıkarılacak yönetmeliğe bırakılmasının Anayasanın 2. ve 128. maddelerine aykırı olduğu gerekçesiyle iptal etmiştir, iptal kararının gerekçesinde, Kurulu oluşturan kişilerin kimlerden oluşacağını tartışarak, bu kişilerin yapacakları görevlerin, Devletin genel idare esaslarına göre yürütmekte olduğu kamu hizmetlerinin gerektirdiği asli ve sürekli görevlerden olması nedeniyle, ancak memurlar ve diğer kamu görevlileri eliyle yerine getirileceğini de vurgulamıştır.

Oysa, iptal edilen 8. fıkranın yerine düzenlenen fıkrada da, Kurulun bakanlardan oluşacağı belirtilmiştir. Anayasa Mahkemesinin iptal kararında açıkça belirtildiği üzere, Kurulun yapacağı işler nedeniyle, Anayasanın 128. maddesine göre, Kurulun, Devletin genel idare esaslarına göre yürütmekte olduğu kamu hizmetlerinin gerektirdiği asli ve sürekli görevleri yürütecek kişilerden oluşması gerekirken, düzenlemenin bu gerekliliğe uyulmadan yasalaştırıldığı görülmektedir.

Anayasanın 109. maddesinin 3. fıkrasında, Bakanların, Türkiye Büyük Millet Meclisi Üyeleri veya milletvekili seçilme yeterliğine sahip olanlar arasından Başbakanca seçilip, Cumhurbaşkanınca atanacağı hükmü karşısında, Bakanların Devletin yürütmekte olduğu kamu hizmetlerinde asli ve sürekli görev yapan kişilerden olmadığı açıktır.

Bu durumda, 5995 sayılı Kanunun 3. maddesinin 14. fıkrasındaki (Maden Kanununun 7. maddesinin 17. fıkrasındaki) anılan ibarenin Anayasanın 128. maddesine aykırı olduğu kanaatine varılmıştır.

Yukarıda, yer alan açıklamalar karşısında, 5995 sayılı Kanunun 3. maddesinin 10. fıkrasının (3213 sayılı Kanunun 7. maddesinin 9. fıkrası), ve 14. fıkrasındaki (3213 sayılı Maden Kanununun 7. maddesinin yeniden düzenlenen 17. fıkrasındaki) 'Kurul, Devlet Planlama Teşkilatının bağlı olduğu bakanın başkanlığında Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı, diğer yatırımcı kurum ya da kuruluşun bağlı olduğu bakan, bakanlıklar ve yatırım kararına onay veren kurumun ilgili olduğu bakan olmak üzere asgari üç kişiden oluşur. Ancak yatırımcı kuruluşun Devlet Planlama Teşkilatının bağlı olduğu Bakanlığa veya Bakanlığa bağlı ilgili veya ilişkili bir kurum ve katılımcı sayısının üçün altında olması halinde Sanayi ve Ticaret Bakanı kurula katılır. Kurul 'Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı veya ilgili taraf bakanlardan herhangi birinin daveti üzerine toplanır.' ibaresinin Anayasanın 127. ve 128. maddelerine aykırı olduğu, ayrıca 14. fıkranın Anayasa Mahkemesinin yukarıda anılan kararına uygun olmadığı kanısına

**Esas Sayısı : 2010/85**  
**Karar Sayısı : 2012/13**

varıldığından, anılan fıkraların iptali için Anayasa Mahkemesine başvurulmasına, dosyada bulunan belgelerin onaylı bir örneğinin Anayasa Mahkemesi Başkanlığına gönderilmesine, 06.11.2010 gün ve 27751 sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren Madencilik Faaliyetleri Uygulama Yönetmeliğinin iptali istenilen hükümlerinin incelenmesi için Anayasa Mahkemesi kararının beklenilmesine, 17.10.2011 gününde oybirliği ile karar verildi."